موعجیزەی پێغەمبەران وجیاوازی لەنێوان موعجیزەی ئەوان وکەراماتی ئەولیائدا

[كردي – کوردی – kurdish]

حاجی ئومێد چرۆستانی

پێداچونەوەی: پشتیوان سابیر عەزیز

2013 - 1434

IslamHouse.com

معجزة الأنبياء والفرق بينها وبين كرامات الأولياء

« باللغة الكردية »

أوميد عمر علي

مراجعة: بشتيوان صابر عزيز

2013 - 1434

IslamHouse.com

موعجیزەی پێغەمبەران

وجیاوازی لەنێوان موعجیزەی ئەوان وکەراماتی ئەولیائدا

سوپاس بۆ خوای گەورە ومیهرەبان، وە درود و صەڵات وسەلام لەسەر محمد المصطفی وئال وبەیت ویار ویاوەرانی هەتا هەتایە .

: ű–┬ÐΓţ / Ź² ÍŰ»

(المعجزة) : لە ووشەی (العجز) ـەوە وەرگیراوە، کە مەبەست پێی بێ دەسڵاتی و نەتوانینە .

لە فەرهەنگەکانی زمانیشدا هاتووە : مەبەست لـــە موعجیزەی پێغەمبەر (صلی اللە علیه وسلم) ئەوەیە کە نەیارەکانی پێ دەمکوت کردووە لەوەی کە بتوانن وەك ئەو بکەن، ئەو پیتی هائەش لەکۆتایەوە کە هاتووە بۆ زیاتر موبالەغەیە .

موعجیزەیش لە زاراوەی شەرعدا : مەبەست لەو کاروفەرمانانەیە کە بەدەر لەتوانای سروشتی مرۆڤن، ولەسەر دەستی پێغەمبەراندا ڕوودەدەن بۆ ئەوەی بەڵگەبن لەسەر

ڕاستی پێغەمبەرایەتیەکەیان، وهیچ کەس نەیتوانییوە لەو کارانەدا دژایەتیان بکات .

کاتێك دەڵێین (لەدەرەوەی توانای سروشتی مرۆڤن) بەمەش هەموو ئەو کاروفەرمانانەی کە پێغەمبەران کردویانن ولەدەرەوەی توانای سروشتی مرۆڤەوە نەبوون بە موعجیزە دانانرێت، وە کاتێکیش دەڵێین : (لەسەر دەستی پێغەمبەراندا ڕوو دەدەن) ئەوەی لەسەر دەستی پیاوانی خواناسدا ڕوودەدەن ولەدەرەوەی توانای سروشتی مرۆڤن بە موعجیزە دانانرێت بەڵکو پێی دەوترێت کەراماتی ئەولیاء، بەدەرەجەی یەکەم هەموو ئەو شتانەیشی کە جادووگەران و فاڵچی وکاهینەکان پێی هەلدەسن، بەموعجیزە دانانرێت چونکە ئەو کارانە لە خراپترین مەخلوقەکانی خوداوە دەردەچن، وە کە دەڵێین : (بۆ ئەوەی بەڵگەبن لەسەر ڕاستی پێغەمبەرایەتیەکەیان وهیچ کەس نەیتوانییوە لەو کارانەدا دژایەتیان بکات) هەموو ئەو بانگەشە و دیعایانەی کە لەجادوگەر وهەواڵدەرە درۆزنەکانەوە دەردەچێت کە سەلامەت نابێت لە دژایەتیکردن،

بەڵكو نموونەی ئەو جادوگەرانە ئەتوانن دژایەتی هەندێكی تریان بكەن، ئەمەش بەموعجیزە دانانرێت، چونكە هەر هەموویان لە چوارچێوەی جادوو فرۆفێڵدان .

: tʼ ȄyŹǬŹĹ|»⁄ ű—┬″ ĐΓț Źř ň Ź┼Źůż ΓŤůĐůŹŒ

موعجیزەی پێغەمبەران زۆرن :

یەكێك لەموعجیزەكانی صالح پێغەمبەر (سەلامی خوای لێ بێت) ئەوە بوو كاتێك گەل وهۆزەكەی داوایان لێكرد لەو بەردەی كە بۆی دیاری دەكەن ووشترێكی مێینە دەربهێنیت، پاشان وەصفی ئەو ووشترەشیان بۆ كرد كە چۆن بێت، ئەویش داوای لەپەروەردگاری كرد كە ئەوەیان بۆ بكات، ئەوە بوو خوای گەورەش فەرمانی كرد بەو بەردە كە ووشترێكی گەورە وسەرسوڕهێنەریان بۆ دەربهێنێت بەو شێوەیەی كە داوایانكردبوو، وەك لەم بارەیەوە دەفەرموێت : ﴿ وَإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ

﴿هَٰذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةً فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ [سورة الأعراف آية : ٧٣] واتە : بۆ گەلی سەمودیش صالْحی برایانمان نارد فەرمووی : ئەی گەلەکەم خوا بەتەنها بپەرستن جگە لەو پەرستراوێکی تری بەهەقتان بۆ نییە، بێگومان موعجیزەیەکی ڕوونتان لە پەروەردگارتانەوە بۆ هاتووە ئەمە حوشتری خوایە کە موعجیزەیەکە بۆ ئێوە جا لێ ی گەڕێن با بخوا و بلەوەڕێ لە زەوی خوادا و ئازاری مەدەن و دەستی بۆ مەبەن بە خراپە (ئەگەر وابکەن) تووشی سزایەکی سەخت و بەئازار دەبن .

لە موعجیزەکانی ئیبراهیمیش (سەلامی خوای لێ بێت) ئەوە بوو ئەو ئاگرەی کە گەلەکەی بۆیان داگیرساند بۆ ئەوەی سزای پێ بدەن و لەناوی بەرن خوای گەورە ئاگرەکەی بۆسارد کردنەوە وسەلامەتی کرد لەسەری، وەك فەرمویەتی : ﴿قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانْصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ (٦٨) قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ (٦٩) وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ﴾ [سورة الأنبياء آية :

٦٨، ٧٠] واته : هەندێك (لە بت پەرستان) وتیان (ئیبراهیم) چاك بسوتێنن وخواكانتان (بتەكانتان) سەربخەن، ئەگەر ئێوە ئەو كارە دەكەن * (كاتێك ئیراهیمان خستە ناو ئاگرەكەوە) ووتمان ئەی ئاگرەكە ساردبەرەوە وبێ زیان بە لەسەر ئیبراهیم * ئەوان ویستیان پیلان بگێڕن لە ئیبراهیم (بە سووتان لەناوی بردنی) بەڵام ئێمە ئەوانمان كردە زەرەرمەندترین و (دۆڕاوترین) كەس .

لە موعجیزەكانی موساش (سەلامی خوای لێ بێت) ئەو گۆچانە بوو بەدەستیەوە كاتێك فرێی دەدا دەبوو بە ئەژدیهایەكی گەورە، وەك خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَا مُوسَى (١٧) قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا وَأَهُشُّ بِهَا عَلَى غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَآرِبُ أُخْرَى (١٨) قَالَ أَلْقِهَا يَا مُوسَى (١٩) فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَى (٢٠) قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَى ﴾ [سورة طه آية :١٧] واته : خوا فەرمووی ئەی مووسا ئەوە چی یە بەدەستی ڕاستەوە * مووسا فەرمووی ئەوە گۆچانەكەمە خۆم دەدەم بەسەریدا (كاتی

ڕۆیشتن) وگەڵای درەختی پێ دەوەرێنم بۆ مەڕەکانم وە چەند کارو پێویستی تری پێ دەکەم * خوا فەرمووی ئەی مووسا گۆچانەکەت فڕێ بدە * جا ئەویش فڕێیدا، دەست بەجێ گۆچانەکە بووە بە مارێك بە خێرایی دەڕۆیشت (مووسا) ترسا * خوا فەرمووی: بیگرە و مەترسە، وەک ئەوسای خۆی لێدەکەینەوە .

وە لەموعجیزەکانی تری موسی، ئەوە بوو دەستی دەخستە باخەڵی کراسەکەیەوە، کە دەستی دەردەهێنا وەك مانگ دەدرەوشایەوە بەبێ ئەوەی زیانی هەبێت بۆی، وەك خوای گەورە دەفەرموێت : ﴿ وَاضْمُمْ يَدَكَ إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ آيَةً أُخْرَى﴾ [سورة طه آية : ٢٢] واتە : دەستت بخە باخەڵتەوە،ئەوسا بەبێ ئازار دێتە دەرێ، سپی و بێ عەیب و بێ نەخۆشی وەك بەفری لێهاتووە ودەدرەوشێتەوە، واتە: نە تووشی بەڵەکی بووە، نەهیچ شتێکی تر، بەڵکو هەروەك چرایەك بۆت هەڵگیرسابێ وایە، ئەوەیش بێجگە لە گۆچانەکەت موجیزەیەکیترە.

له موعجیزەکانی عیساش (سەلامی خوای لێ بێت) ئەوە بوو که لەقوڕ شێوەی باڵندەی دروستدەکرد پاشان که فووی پێدادەکرد بەفەرمانی خوا دەبوو به باڵندەی ڕاستی ودەفڕی، کەدەستیشی دەهێنا بەسەر چاوی کوێر وکەسی تووش بوو بەبەڵەکەی بەفەرمانی خوای گەورە چاك دەبوونەوە، وە بانگی لەمردوو دەکرد لەناو گۆڕەکانیاندا بەفەرمانی خوا زیندوو دەبوونەوە، لەم بارەیەشەوە خوای گەورە فەرموویەتی : ﴿ إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَى وَالِدَتِكَ إِذْ أَيَّدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَاةَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنْفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَى بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنْكَ إِذْ جِئْتَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴾ [سورة المائدة آية : ١١٠] واتە : بەفەرمان و یارمەتی من شێوەی پەلەوەرێکت لەقوڕ دەنەخشان وساز دەکرد، به فەرمان و دەسەڵاتی من دەبوو به باڵندەیەك و دەفڕی، دیسان وەهەر به

ئیزن و فەرمانی من کوێری زگماك و بەڵەکت چاك ئەکردەوە، هەربە کۆمەك و ئیزنی من بوو توانیت مردوو لەگۆڕ دەر بهێنیو زیندووی بکەیتەوە.

لە موعجیزەکانی پێغەمبەری خۆیشمان (صلى الله عليه وسلم) قورئانی پیرۆزە، گەورەترین موعجیزەیە لەناو هەموو موعجیزەی پێغەمبەراندا، خوای گەورە دەفەرموێت : ﴿ وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَى عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [سورة البقرة آية : ٢٣] واتە : ئەگەر سەبارەت بەو قورئانەی ئێمە ناردوومانەتە سەر بەندەی خۆمان موحەممەد (صلى الله عليه وسلم) ئێوە دوودڵ و بەگومانن، دەی هەوڵ بدەن هیچ نەبێ بچووکترین سوورەتێك وەك ئەو بێنن، وە لەجێگایەکی تردا دەفەرموێت : ﴿ قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا﴾ [سورة الإسراء آية : ٨٨]واتە : ئەی

موحەممەد (صلى الله عليه وسلم) بڵێ سوێند بەخوا ئەگەر ئادەمی و جنۆکە هەموو کۆببنەوە بۆ ئەوەی وێنەی ئەم قورئانە بێنن ناتوانن وێنەی ئەو بێنن هەرچەندە پشتیوانی یەکتریش بن.

وەیەکێکی تر لەموعجیزەکانی پێغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) لەتکردنی مانگ بوو، کاتێك خەڵکی مەککە داوایان لێکرد نیشانەیەکیان پیشان بدا، ئەوە بوو بەتەنها ئاماژەکردن بۆ مانگ، مانگ لەت بوو، ئەم ڕووداوەش خەڵکی مەککە وجگە ئەوانیش خەڵکێکی تریش بینیان، وەك لەبارەیەوە خوای گەورە فەرموویەتی :﴿ اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ (١) وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ﴾ [سورة القمر آية : ١، ٢]واتە : ڕۆژی قیامەت نزیک بۆتەوە و مانگیش لەت بوو، * وە ئەگەر بێ بڕوایان موعجیزەیەك ببینن پشت هەڵ دەکەن وە دەڵێن ئەمە جادوویەکی بەردەوامە و موحەممەد لێیان دەکات .

وەیەکێکی تر لەموعجیزەکانی پێغەمبەری پێشەوامان (صلى الله علیه وسلم) شەورەوی وبڵندبوونەوەی بوو بۆ ئاسمان، وەك خوای گەورە لەبارەیەوە دەفەرموێت : ﴿ سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴾ [سورة الإسراء آیة : ١] واتە : پاکی و بێگەردی و ستایش بۆ ئەو زاتەی کە شەورەوی کرد لە بەشێکی کەمی شەودا بەبەندەی خۆی (محمد صلى الله علیه وسلم) لە مزگەوتی (حرام، کەعبەی پیرۆزەوە) بۆ مزگەوتی (الاقصى) لە (بیت المقدس) ئەو مزگەوتەی ئێمە دەوروبەریمان پیرۆزو پیتدارکرد بەجۆرەها نیعمەت و میوەو میوەجات و، کردیشمانە بارەگای پەیامبەران ، تا هەندێ لە نیشانەکانی دەسەڵات و توانایی خۆمانی پێ نیشان بدەین لەو شەورەویەدا، بەڕاستی ئەو زاتە بیسەرو بینایە .

موعجیزەی پێغەمبەران زۆر زۆرن، بەتایبەتی موعجیزەکانی پێغەمبەری خۆمان (صلى الله علیه وسلم) کە خوای گەورە

بەگەلێك موعجیزە وبەڵگە ونیشانەی گەورە پشتگیری کرد، بەشێوەیەك ئەم موعجیزانەی پێغەمبەرمان بەهچ کەسێکی تر لەپێغەمبەرانی پێش خۆی نەدراوە، ئەمەش کە باسمان کرد و ئاماژەمان پێدا تەنها بۆ نموونە هێنانەوە بوو، چونکە ئەگەر بمانەوێت باس لەهەموو موعجیزەی پێغەمبەران بکەین چەندان کتێب ونووسراوی دەوێت تاب توانین باس لەووردەکاری هەموویان بکەین .

: Ú Źţ ÈÿŹő / Ź² ÍŰ|›

(الكرامة) مەبەست لێی ئەو کار وفەرمانەیە کە بەدەرە لە توانای مرۆڤ ولەسەر دەستی بەندەیەك لەبەندە خواناس وبیروباوەڕ ڕاست وکار دروستەکانی غەیری پێغەمبەراندا ڕوو دەدات .

کاتێك دەڵێین (کاروفەرمانێکی بەدەر لەتوانای مرۆڤە) هەموو ئەو کاروفەرمانانەی کە شتێکی ئاساییین ولەتوانای مرۆڤدان ناچنە ناو پێناسەی کەرامەتەوە .

وه كاتێكیش دەڵێین : (لەسەر دەستی غەیری پێغەمبەراندا ڕوو دەدات) هەموو ئەو كاروفەرمانانەی كە بەدەرن لەتوانای مرۆڤ ولەسەردەستی پێغەمبەراندا ڕوو دەدەن ناچنە ناو ئەم پێناسەیەوە، چونكە ئەمەی دواتر پێی دەوترێت موعجیزە .

وەكاتێك دەڵێین (لەسەر دەستی كەسێكی خواناسدا ڕوو دەدات) هەموو ئەو كارە ناسروشتیانەی كەلەسەر دەستی جادوگەر وفاڵچی وكاهنەكاندا ڕوودەدەن ناچنە چوار چێوەی كەرامەتەوە .

كەراماتی خواناسان وئەولیاكانیش زۆرن، هەندێكیان ثابت وجێگیر بوون بۆ خواناسانی ئوممەتە پێشووەكان، وەك ئەوەی خوای گەورە بۆ مەریەمی دایكی عیسای كرد (سەلامی خوایان لێ بێت) وەك فەرموویەتی : ﴿ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنَّى لَكِ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴾ [سورة آل عمران آية : ٣٧] واتە : هەر كاتێک زەكەریا (سەلامی

خوای لێ بێت) دەچوو بۆ سەردانی مەریەم لە شوێنی خواپەرستیەکەیدا دەیبینی ڕزق و ڕۆزیی و نازو نیعمەتی جۆراوجۆری لایە، زەکەریا: وتی ئەی مەریەم ئەم هەموو ڕزق و ڕۆزییەت لەکوێ بوو؟!، مەریەم لە وەڵامیدا وتی: ئەوە لە لایەن خواوەیە، ئەو بۆم دەنێرێت .

وە یەکێکی تر لەکەراماتی ئوممەتانی پێشو ڕووداوی هاوەڵانی ئەشکەوت بوو، کە خوای گەورە زیاتر لەسێ صەدساڵ خەوی لێ خستن بەبێ ئەوەی برسیان ببێت و لاشەکانیشیان تێك بچێت، پاشان خوای گەورە بەفەرمان و ئیزنی خۆی خەبەری کردنەوە لەو خەوە قوڵ و دورودرێژە .

نموونەی کەراماتی ئەم ئوممەتەیش ئوممەتی ئیسلام : ئەوەی کە زانایان باسیان لێکردووە و جێگر وثابت بووە، کەرامەتی أسیدی کوڕی خضیر بوو (خوای لێ ڕزای بێت) کە یەکێکە لەهاوەڵە بەرێزەکان، کاتێك سورەتی کەهفی دەخوێند لەئاسمانەوە سێبەرێك هاتە خوارەوە وەك زینی ووڵاخ، کە

بریتی بوون لەفریشتەکان دەهاتنە خوارەوە بۆ گوێ گرتن لەخوێندنی قورئانەکەی .

یان گێڕراوەتەوەیش کە فریشتەکان سەلامیان کردووە لە عیمرانی کوڕی حوصەین (خوای لێ ڕازی بێت) ئەمەیش هەر یەکێك بووە لەهاوەڵە بەرێزەکانی پێغەمبەری خودا (صلی اللە علیه وسلم) .

ئەوەیش ثابت بووە کە سەلمانی فارسی و ئەبودەرداء (خوایان لێ ڕزای بێت) کاتێك لەدەفرێکدا چێشتیان دەخوارد، دەفر وچێشتەکەیش یاد وذیکر وتەسبیحاتی خوایان دەکرد .

وە خوبەیبی کوڕی عەدی (خوای لێ ڕازی بێت) کاتێك دیل بوو لای قوڕەیشیەکانی شاری مەککە، خوای گەورە شەرەفمەندی کرد بەوەی ترێی بۆ دەهات بۆناو زیندانەکەی لەکاتێکدا لەو وەرزەدا لەشاری مەککەدا دەنکە ترێیەکیش نەبوو .

عەلای حەضرەمیش (خوای لێ ڕازی بێت) بەخۆی وسوپاکەیەوە بەسەر دەریادا پەڕیەوە بەبێ ئەوەی کە زینی

یەکێك لەسوارەکانیشی تەڕ ببێت، ئەوب موسلیمی خەولانیش (ڕەحمەتی خوای لێ بێت) بەدیل گیرا لەلایەن ئەسوەدی عەنەسییەوە کە بانگەشەی پێغەمبەرایەتی دەکرد، ئەسوەد هەستا بەسزادانی ئەبو موسلیمی خەولانی و پێی ووت : ئایا شاهیدی ئەدەیت کە من پێغەمبەری خوام؟ لەوەڵامدا ووتی : من نابیستم، پێی ووت : ئەی شاهیدی ئەدەیت کە محمد پێغەمبەری خودایە ؟ لەوەڵامیدا ووتی : بەڵێ، ئەمجا فەرمانی کرد بیخەنە ناو ئاگرەوە، کاتێك فڕێیان دایە ناو ئاگرەکەوە بینیان ئەبوموسلیم خەولانی لەناو ئاگرەکەدا نوێژ دەکات و ئاگرەکەی سارد بوویەوە وسەلامەت وبێ زیان بوو لەسەری، ئەمانە و چەندان نموونەی تر کە لەکتێبەکانی مێژوودا بەسەنەدی ڕاست ودروست بۆمان گێڕراوەتەوە .

: Ú Źţ ĚÿŹőż ű─┬ ĐΓţ ť'ĚΓ |ů⁄ þĚżĺ┬

جیاوازی نێوان موعجیزە وکەرامەت، موعجیزە دەبێت لەگەڵ بانگەشەی پێغەمبەرایەتیدا بێت، بەپێچەوانەی کەرامەتەوە وە خاوەنەکەی بانگەشەی پێغەمبەرایەتی ناکات، بەڵکو ئەو

کەرامەتەیشی کەڕوویداوە بۆی بەهۆی شوێن پێهەڵگرتن وشوێنکەوتن وئیستقامەی بووە لەسەر ئەو شەریعەتەی کە پێغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) هێناوەیەتی، کەواتە موعجیزە بۆ پێغەمبەران دەبێت کەرامەتیش بۆ ئەولیاکانی خودا، بەڵام هەردووکیان لەیەك خاڵدا کۆدەبنەوە کە موعجیزە وکەرامەتیش فەرمان وکارێکن بەدەر لەعورف وعادەتی سروشتی خەڵکی .

هەندێك لەپێشەوای زانایانیش وای بۆچوون : لەڕاستیدا کەراماتی ئەولیا دەچێتە ناو موعجیزەی پێغەمبەرانەوە، لەبەر ئەوەی کەرامات لەسەر دەستی یەکێك لەخواناسەکاندا ڕوو دەدات ئەویش بەشوێن کەوتن وشوێن پێهەڵگرتنی پێغەمبەر دەبێت، کەواتە هەموو کەرامەتی خواناسێك موعجیزەی پێغەمبەرەکەیەتی، کە لەسەر شەریعەتەکەی ئەو خواپەرستی وعیبادەتی کردووە .

بەمەش ڕوون بوویەوە ناوهێنانی موعجیزە بە کارە بەدەر لەعادەت وعورفەکانی مرۆڤ بۆ پێغەمبەران، وە ناوهێنانی

کەرامەت بەکارە بەدەر لەعادەت وعورفەکانی مرۆڤ بۆ خواناسان، دوو دەستەواژەن کە لەقورئان وسوننەتدا نەهاتوون، بەڵکو زانایان پاشتر ئەم ناوانەیان لێ ناوون، هەرچەند لەڕووی مەبەست ومانایانەوە هەردووکیان لەژێر ڕۆشنایی کۆمەڵێك دەقی ڕاست ودروستدا ناویان لێنراوە .

: Ú Íţ ÈŷŹőż ű─┬″ ĐΓţ ŹÌ ť’ żΓÌ←űżÍÌ € ŤőΓŁ

باوەڕبوون بەموعجیزەی پێغەمبەران وکەراماتی خواناسان بنەمایەکە لەبنەماکانی باوەڕ وئیمان، کە دەقەکانی قورئان وسوننەت بەڵگەن لەسەری، وە واقیعی حاڵ و بینراویش لەسەر ئەوەیە کە مرۆڤی موسڵمان واجبە لەسەری باوەڕی بەڕاست ودروستیان هەبێت، چونکە ڕەد کردنەوە وبەدرۆزانیان، وئینکاری کردن وباوەڕ پێ نەکردنی شتێك لێیان سەرگەردانیەکی گەورە و وتێهەڵچوونە لەگەڵ واقیعیشدا، هەروەك پێشەوایانی ئیسلام وزانایانی ئەم دینە باوەڕیان وابووە .